

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

**Sententiae generales de opusculis Hieronymi etc. - Cod.
Aug. perg. 177**

Hieronymus, Sophronius Eusebius

[S.l.], [9.-10. Jh.]

Hieronimus: de amore die et de amore saeculi

[urn:nbn:de:bsz:31-12948](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-12948)

Nobilemte ecclesia habeat. ut prius senatus habuit; preparatibidi
 uitas quas cotidie eroget. & nunquam deficiant; Dum uig & ae-
 tas. dum adhuc carnis aspargitur caput. antequam subeant mor-
 bi tristes que senectus & labor. & dure rapiat in dementia mortis;
 Nihil in te mediocre contentus sum. totum summum. totum perfec-
 tum desidero; Scm uigilantium presbiterum qua auuiditate sur-
 ceperim. melius est ut ipsius uerbis quam meis discas litteris;
 Qui cur tam cito profectus sit. & nos reliquerit. non possum dicere.
 ne ledere quem piam uidear; Tamen quasi pretereuntem & fer-
 tinantem paululum tenui. & gustum ei nostrae amicitiae dedi. ut
 pereum discas. quid in nobis desideres; Scam conseruam tuam
 & tecum in dno militantem per te saluari uolo;

.i. mte grauium

.i. socia.

**EXPLICIT AD PAULINUM PRESBITERUM.
 SCI HIERONIMI DE AMORE DI ET DE AMORE SAECULI. CXXVI.**

Amores duo in hac uita secum in omni temptatione luctantur; Amor
 di. & amor saeculi; & horum duorum amor qui uicerit. illuc a-
 mantem secum tamquam pondere trahit; Non enim penus aut
 pedibus. sed affectibus uenimus ad dm; & rursum non corporeis
 nodis & uinculis. sed contrariis affectibus terrae in heremus; Ve-
 nit xpi mutare amorem. de terreno. facere uitae caelestis amo-
 rem; Homo propter nos factus. qui nos fecit. & hominem ad sumens
 dr. ut homines faceret & dr; Haec propositio magni agonis. haec

scripsit d...
 uictorinus cor...
 tuis quasi quidem
 n nostra ad forma
 An nobis in aequa
 me confusus; Sit
 um gratiae florid
 uoluitur; & lecto
 o de ceteris uel de
 bur in ustrum que per
 simmisen
 cyrcocoyanide
 um ante quatuor
 adinem suscipi
 more labi quon
 f ingenium in p...
 f puris; facta q
 ite quippe sine om
 etiae; suadebre
 um uiderentur
 m cum sa ad oration
 as; Ac uigere que
 ore de da moribus;

lucta cum carne. haec lucta cum diabolo. haec lucta cum saeculo;
Sed fidamus quia ille qui hoc certamen indixit. non sine adiutorio
suo nos expectat. nec de uiribus nostris ut presumamus ortatur;
Qui enim de uiribus suis presumit. utique quia homo est. de uiribus
hominis presumit; & maledictus omnis. qui spem suam ponit in
homine; Huius pu & sc̄i amoris flamma ardentes martires. fe-
num quidem carnis robore mentas uicerunt. ipsi autem in sp̄u ad
eum a quo accensi sunt praeeuenerunt. praestituto & iam ipsi con-
tempto carnis honorem debitum. in resurrectione mortuorum;
Ideo enim seminata est in contumelia. ut surgat in gloria; hoc a
more accensi uel potius ut accendantur. haec dicit; Quia matrem
aut matrem super me non est me dignus; & qui non tulerit
crucem suam. & secutus me fuerit. non est me dignus; Amorem
parentum. uxoris. filiorum. non abstulit. sed quia amat super me;
Hoc ecclesia loquitur in cantibus cantorum; Ordinate in me caritate;
Amam patrem. sed non nisi super d̄m; Amam genitorem. sed non nisi super cre-
atorem; Pater genuit. sed non ipse formauit; Nam quis aut
qualis sibi nasciturus esset cum seminaret. ignorauit; Pater nutri-
uit. non de suo; Pater panem esurienti dedit. sed pater panem
esurientibus inficit; Postremo quicquid pater sibi reseruat.
in terra rocidit; ut succedas. uite tuae locum facis morte sua;
Pater autem d̄s quicquid tibi reseruat secum seruat. ut hereditatem d̄i

62
cum ipso patre possidear. neceum decessorem quasi successor
expectet. sed inherereas semper mansuro. semper in illo mansurus;
Ama ergo patrem. sed noli super dñm tuum; Ama matrem tuam.
sed noli super ecclesiam quae te genuit ad vitam aeternam; Deni-
que ex ipsorum parentum amore. perpende quantum diligere
debeamus dñm & ecclesiam; Si enim tantum diligendi sunt qui ge-
nuerunt mortuum. quanta caritate diligendi sunt qui genu-
erunt ad aeternam venturum in aeternitate mansurum. Ama
uxorem. ama filios secundum dñm. ut consulas eis. ad colendum te
cum cui iunctus cum fueris. separationem nullam timebis; Ideo
non debet illos plur ad dñm diligere. quos omnino male diligis si
neglexeris tecum ad dñm ducere; fortas se ueniat hora mar-
tu. tuus xpm confiteri. confessus ex capies fortas se temporis
poenam. ex capies temporalem mortem. pater. aut uxor. aut
filius blandiuntur ne moriaris. & blandiendo efficiunt ut mo-
riaris. sed non efficiant; Illic tibi ueniat in mentem. quia amat
patrem. aut matrem. aut uxorem. aut filios super me. non est
me dignus; Sed blandimentis suorum flectitur carnalis af-
fectus. & quodammodo labitur humana mollities; Refringe
sinus fluentis uestis. uirtute accingere; Crucia te amor car-
nis. tolle cruce tuam & sequere dñm; & ipse tibi saluator tuus.
quamuis in carne dñs. quamuis cum carne dñs. humanum tamen

demonstrauit affectum. ubi ait; pater si fieri potest transeat hic calix; Nouerat quod calix iste transire non poterat. ad eum bibendum uenerat. uoluntate non necessitate; Bibendum ille calix omnipotens erat. si uell & utique ipse transire & qui ad se cum patre & ipse ostendit unus deus. sed non ex forma serui ex quo suscepit ab se. pro uocem hominis uocem carnis emisit. et in se dignatus est transfigurare. ut de illo loqueretur infirma. ut in illo adprehenderis fortia; Voluntatem ostendit. quate[m]ptari possit; Continuo docuit quam uoluntatem. cui uoluntati preferre deberes; pater inquit si fieri potest transeat calix iste; haec uoluntas humana est. hominem gero ex forma serui loquor; pater si fieri potest transeat hic calix; Vox carnis. non spir; Vox infirmitatis. non diuinitatis; Si fieri potest transeat calix iste, illa est uoluntas. de qua & petro dicitur; Cum autem serueris alter te angus. & fert quotu non uis; Unde ergo uicerunt martires. quia uoluntati carnis. uoluntatem spir proposituerunt; Amabant hanc uitam. & ideo ponderabant; Inde considerabant. quantum amanda est & aeterna; Si sic amatur ista peritura. moriturus mori non uult. & erit necessario moriturus; Quamuis continuo mori uoluit. nihil agit cum mori non uis. nihil efficit. nihil ex torquet. nullam habet potestatem. tollendi mor-

61
tis potestatem; Veni & te nolente quod times. aderit te recu-
sante quod differis; mortem quippe satagis ut differas. Num
quid ut auferas. Si ergo in amatoribus huius uitae tantum de
differenda morte satagitur. quantum de auferenda laboran-
dum est. mori cetero non uis. muta anorem. & ostenditur ti-
bi mors. non quae te nolente aderit. sed quae si nolueris non
erit; Vide enim si aliquantum in corde tuo amoris uigilauit.
si scintilla de cinere carnis emicuit; si aliquid roboris in tuo
corde comprehendit. quod uento temptationis non solum
non exanguatur. sed etiam uehementius accendatur; Si
non ardes ut struppa. quae uino leui flatu exanguaris. sed
ardes ut robor. ardes ut carbō ut flatu potius exciteris; Vide
duas mortes. unam eandemque primam. alteram sempiternam.
eandemque secundam; Prima mors omnibus prepara-
ta est; Secunda solis malis. impiis. infidelibus. blasphemis. &
quicquid sane doctrine aduersatur; Intende. proponere tibi
tas mortis duas; Si fieri potest. ambas non uis pati; scio. uue-
re amas. mori non uis. & de hac uita in aliam uitam sic transire
uelis. ut non mortuus resurgeres. sed uiuus in melius muta-
reris; Hoc uelis. hoc habet humanus affectus. hoc ipsa anima
nescio quomodo habet in uoluntate & cupiditate. qm̄ diligendo
uitam. odit mortem; & qm̄ carnem suam non odit. nec ipsi uult

accidere quod odit; Nemo enim unquam carnem suam odio
habuit; Hunc affectum ostendit apostolus ubi ait; habitatio
nem habemus ex dō domum non manu factam. aeternam in
caelis; & enim in hoc ingemiscimus. habitaculum nostrum
quod de caelo est. super inducipientes; in quo nolimus inquit
expoliari sed super uestiri. ut absorbeat mortale hoc. auita;
Non uis expoliari. sed expoliandus es; Hoc tamen agas oportet.
ut expoliatus per mortem carneatunica. in ueniaris indutus
fidei lorica; Hoc secutus adiungit. si tamen induta non nudumue
riamur; Prima ergo mors spoliatura est. & caro interim re
ponenda. & suo tempore recipienda. hoc uelis nolis; Non enim
qui uiuis resurgis. aut si non uiuis non resurges. aut si resurreccio
nem non credis. propterea non resurgis; Opus est ut potius a
gas ut qui resurrecturus es uelis nolis. si resurgas ut habeas
quod uelis; Dñs quippe ih̄s ipse dixit; Veni & ora quando omnes
qui in monumentis sunt audient uocem eius & procedent. siue
boni siue mali sint; Omnes qui in monumentis sunt audient uocē
eius & procedent. & emittantur ex abditis; Nulla creatura mor
tuum tenebit. sub uoce uiu creatoris; Omnes inquit qui in mo
numentis sunt. audient uocem eius. & procedent; hic ubi ait om̄s.
fecit quasi confusionem & permixtionem; Sed audi discretio
nem. audi separationem; qui bona inquit fecerunt in resur

62
rectionem uitae. quimala egerunt in resurrectionem iudi-
cii; Hoc iudicium ad quod subeundum resurgunt impii. mors
secunda appellatur; Quid ergo xpi ane me tuus istam primam
me & te inuito uenit & te recuante adert; Redimite forte
a barbaris ne occidaris. redimis magno pretio. non parcas om-
niorebus tuis & filios tuos spoliare. & redemptus crastinamorie-
ris; A diabolo redimi oportet. qui te secum ad secundam mortem
trahit. ubi audient impii ad sinistrampositi; Item ignem aeter-
num qui paratus est diabolo & angelis eius; Ab ista secundamorte
te oportet ut redimaris; Respondet unde; Noli querere
hircos & tauros. noli occulto arcam tuam discutere & dicere in ani-
motuo ut me redimerem a barbaris habebam pecuniam. ut te redi-
mas a morte secunda habeto iustitiam; Pecuniam possidet ab ipse
barbarus tollere. & te postea captiuum ducere ut non esset unde re-
dimereris. eotua omnia possident qui possidet & te; Iustitiam
non amittas inuitus. in thesauro cordis intimo mandet. ipsam tene.
ipsam posside. unde redimeris a secundamorte; Quae si nolis
ideononerit. quia illud unde te ab ista morte redimisti solueris.
erit iustitia uoluntas imperata actio. & bibit illam de fonte suo.
ad quem fontem nullus prohibetur accedere si dignus accedit;
Postremo adiutorium tuum uide; Redimete a barbaris argen-
tum tuum. redimete a primamorte pecunia tua. redimete

a secunda morte sanguis dñi tui; Habuit ille sanguinem un-
de nos redimeret. & ad hoc accepit sanguinem. ut esset quem
pro nobis redimendis effunderet; Sanguis dñi tui siuis. datus
est pro te; forte enim dicis; habuit sanguinem dñs meus quo
me redimeret. sed iam cum passus est totum dedit; Quid illi
remanet quod dedit & pro me. hoc est magnum quia quod semel
dedit pro omnibus dedit; Sanguis xpi uolentibus pro te uisus est.
uolentibus supplicium; Quid ergo dubitas quomodo non uis a secun-
da morte potius liberari. a qua liberaueris siuis tollere crucem
tuam & sequi dñm. quia & ille tulit suam & quaesit uis seruum;
Omnino fratres mei non uos maxime hortantur ad amandam ui-
tam aeternam. nisi quis sic amantem temporalem uitam; Quanta
faciunt homines ut uiuant paucos dies. qui numerare pote-
rit conatus & molimina omnium uiuere uolentium. post pau-
lulum forte morientium. quanta agunt pro ipsis paucis die-
bus redimendis & his incertis. paucos enim dico dies. si liber-
tus puer de creptus factus fuerit. non quare de mptus ho-
die cras fortas se morietur; Ecce ad incertum propter ipsos
paucos dies incertos quanta faciunt quae excogitant. siue-
niant per morbum corporis in media manus. salus omnis a
pronuntiantibus & insipientibus desperetur. si promittatur
aliquis medicus qui & iam desperantes liberare sit idoneus.

63
quanta promittuntur quanta plerumque ad incertum
dantur ut modicum uiuatur. Et iam uero si hostis aut predo
nis manus incidit ne occidatur. ut redimatur & iam si pa
ter tentus fuerit filii currunt. & quod eis fuerat relictum
inpendunt redempturi quem possent efferre; Quae ambi
tiones. quae preces. qui conatus. quis hoc explicet. Et tamen
nolodocere ad aliud grauius & nisi fieri & incredibile; Quid
enim dico quia dant homines pecuniam ut uiuant. quia nihil
sibi dimittunt. & paucos dies eos demque incertos paulisper
uiuant. cum amore uiuant cum labore quantam pondunt.
quanta dant. Vae generi humano dixi quia ut uiuant inpon
dunt unde uiuant. quod est peius. audite. quod peius. quod
grauius quod est sceleratius quod est ut dixi incredibile
nisi fiat ut liceat illis paululum uiuere. dant & iam illud
unde possent semper uiuere; Quid dixi audite & intelle
gite; Adhuc enim clausum est & tamen multum mouet
quibus iam clausum quod clausum erat aperuit; Dimitte illos
qui dant & perdunt unde uiuere possent. ut concedatur eis
paululum uiuere; illos ad tendito qui perdunt unde pos
sent semper uiuere. ut concedatur eis paululum uiue
re; Quid est hoc. fides uocatur. pietas uocatur. iustitia
uocatur. confessio uocatur; Hoc omne tamquam pecu

nia est. quae uita aeterna acquiritur; Venit de transuer-
sominicus territanis & non tibi dicit dā mihi pecuniam tuam
ut uiuas; Quod si tu feceris ut liceat tibi paululum uiuere
perdis unde possis semper uiuere. hoc est amare uitam.
Quare timebas mortem homo bone. quare timebas mortem
nisi amando uitam. Xp̄ est uita; Quare appetis paruum &
perdis aeternam. & quare appetis incertam & perdis secu-
ram? an forte fidem perdidisti; Sed cum perdidideris. pec-
uitam habuisti; Tene ergo unde semper uiuas; Adtende pro-
ximū tuum quanta fecit ut modicum uiuat; Adtende & il-
lum qui xp̄m negauit quantum male fecit propter paucos
dies uite. & tu non uis ipsos paucos dies contemere ut nullo
die moriaris. & semper no die uiuas. a redemptore tuo pro-
tegaris in aeterno regno angelis coequeris. & quidamas
ti quid perdidisti. ut sequereris dñm crucem tuam non tu-
listi; Vide quam prudentem te uelit qui tibi dixit tolle crucē
tuam & sequere me; Qui inuenit inquit animam suam perdit
illam. qui perdidit inuenit illam; ut perdas. primum est
ut inuenias; & cum perdidideris postremum est. ut rursum in-
uenias; Duae sunt inuentiones. in medio est qua transitur
una perditio; Nemo potest animam suam perdere propter
xp̄m. nisi eam prius inuenerit; & nemo potest animam suam

64
inuenit in xpo. nisi eam prius perdidit; Inuenit ut per-
das. perdes ut inuenias; Quomodo eam prius inuenturus es
ut habeas quam perdas. quando cogitasti ex parte immor-
talem. quando cogitasti eum quae fecit & in sufflandoti
animam creauit & uideris eam illi debere quid dedit. illi reddenda
qui commendauit. ab illo custodiendam qui instituit.
inuenisti animam tuam. inuenisti eam in fide. credidisti
enim hoc est inuenisti animam tuam; Nam perditurus es
antequam crederes. inuenisti animam tuam; Mortuus
quippe fueras in infidelitate. reuixisti in fide. talis es de quo
dici possit mortuus fuerat & reuixit. perierat & inuentus
est; Ergo si inuenisti animam tuam in fide ueritatis. si amor-
tem fidelitatis reuixisti. hoc est animam tuam inuenisti. hoc est
perdes eam ut anima tua sementi tibi sit; Nam & agricola tritu-
rando & uentilando inuenit triticum. & rursum seminando
perdit triticum. inuenitur in area quod perierat in semen-
te. perit in semente quod inuenitur in messe; Qui ergo inue-
nit animam suam perdat eam; qui laborauit colere. quare pi-
ger est seminare. uide tamen ubi inuenias & quare perdas
cum inuenieris. nisi tibi lumen accenderit ille caudicatur tui
lumina lucernam meam dicit. iam ergo inuenisti illo tibi ac-
cendente lucernam; uide quare perdas; Non enim passim

perdendum est. quod tam diligenter inuentum est. Non
ait qui perdidit eam inuenit eam. sed qui perdidit
eam propter me; Naufragi quoque forte negotiatoris cor
pus cum litore respexeris reddis lacrimas. & dicit; ^{miseratus} Vaehue
homini propter aurum perdidit animam suam; Bene plan
gis. bene miseraris. redde uel fletum cui non prestas auxi
lium; Propter aurum enim perdere potuit animam suam
propter aurum inuenire non potuit; Ad damnum anime
suae idoneus fuit. ad eam lucranda minus idoneus est;
None enim cogitandum est quid perdidit. sed quare perdi
dit; Si propter auaritiam. ecce ubi uac & caro. ubi est qd
erat carum. & tamen uis sit auaritia. & propter aurum
perdita est anima. & propter xpm non perit anima; Ne
pereat stulto. noli dubitare audire consilium creatoris.
ipse instruit ut sapias. quia fecit antequam esses; Qui sa
pias. audi. noli dubitare propter xpm animam perdere. fi
deli creatori commendas. quod diceris perdere; Tu quidem
perdis. sed ille suscipit cui nihil perit; Si amas uitam perde
ut inuenias. quia cum inuenieris iam non erit quod perdas
non erit quare perdas; Ea quippe inuenitur uita quae in
uenitur ut perire omnino non possit. quia & xps qui abinas
cendo. moriendo. resurgendo dedit exemplum. surgens

amor cuius iam non moritur. & mors ei non dominabitur.

**EXPLICIT DE AMORE DI ET SAECULI:
INCIPIT AD PAULINUM PRESBITERUM
POSTEA EPISCOPUM: DESTUDIO SCRIPTU
RARUM BEATI HIERONIMI:**

Frater ambrosius tuam huiusmodi munuscula perferens detu-
lit & suavissimas litterulas quae in principio amicitiarum
fidem probato. iam & veteres amicitiae praeferebant;
Vera enim illa necessitudo est & xpi glutino copulata qua
non utilitas rei familiaris. non presentia tantum corpo-
rum. non subdola & palpans adulatio. sed dicitur timor &
diuinarum scripturarum studia conciliant; Legimus
in veteribus historicis quosdam lustrasse provincias. pro-
uos adire populos. maria transisse. ut eos quos ex libris
nouerant coram quoque uiderent; Sic pharaonem mem-
phiticum uates. sic plato aegyptum. & archita tarentinum
eamque oram italiae quae quondam magna greca dice-
batur. laboriosissime peragravit; & quatenus magi-
ster erat & potens. cuiusque doctrinas achademiae gim-
nasia personabant. fieri & peregrinus atque discipulus.
mallens aliena uerecunde discere. quam sua impuden-
ter ingerere; Denique dum litteras quas toto fugiente